

2013-03-27

Regeringskansliet
Landsbygdsdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Redovisning av tillsyn över djurhälsopersonal år 2012

Jordbruksverket redovisar härmed hur tillsynen¹ över djurhälsopersonal har genomförts under år 2012. Denna redovisning sker enligt regleringsbrev för Jordbruksverket för budgetåret 2012.

Samtliga 21 länsstyrelser har rapporterat till Jordbruksverket om kontroll av djurhälsopersonal under år 2012. Rapportering och sammanställning har skett genom ett webbaserat frågeformulär tillhandahållet länsstyrelserna av Jordbruksverket.

I formuläret efterfrågades dels omfattning av och använda metoder i kontroll av djurhälsopersonalen, dels mål och måloppfyllelse, resursåtgång och resursbehov i kontrollen, utbildningsinsatser för personalen på länsstyrelserna och informationsinsatser för djurhälsopersonalen samt brister upptäckta vid kontrollen. Underlaget har begärts in dels för att få in material till Jordbruksverkets återrapportering, dels för att möjliggöra verkets uppdrag att samordna länsstyrelsernas kontroll av djurhälsopersonal och ge råd, stöd och vägledning i kontrollverksamheten.

I Jordbruksverkets återrapportering redovisas länsstyrelsernas rapportering av använda metoder i kontrollen över djurhälsopersonalen, omfattningen av kontrollen, eventuella skillnader som finns i landet och i tillämpliga delar en jämförelse med de två närmast föregående åren.

¹ I Jordbruksverkets och länsstyrelsernas operativa verksamhet används benämningen kontroll, i enlighet med nomenklaturen i kontrollförordningen (EG) nr 882/2004. I fortsättningen av denna redovisning används därför begreppet kontroll, när verksamheten som avses är sådan där kontroll av om specificerade krav har uppfyllts, genom undersökning och bedömning av sakligt underlag, görs.

JORDBRUKSVERKET SAMMANFATTANDE BEDÖMNING AV KONTROLLÅRET 2012

Kontrollområdet har funnits sedan 2010. De nödvändiga redskap som tillhandahålls av Jordbruksverket för den kontrollverksamheten som länsstyrelserna bedriver är på plats. Jordbruksverket tillhandahåller kontrollvägledning med checklistor men också olika typer av register. Riktlinjer för hur kontrollen ska bedrivas finns i föreskrifter från Jordbruksverket.

Jordbruksverket kan åter igen konstatera att länsstyrelsernas kontroll av djurhälsopersonal måste öka i omfattning de närmaste åren för att nå upp till verkets allmänna råd om kontrollfrekvenser. Det är dock värt att notera att samtliga länsstyrelser kan nå upp till nivåer i linje med råden om kontrollfrekvenserna ökar.

Länsstyrelsernas kännedom om kontrollobjekten i det egna länet är inte fullständig men har förbättrats jämfört med föregående år. Ett par länsstyrelser uppger att de ännu inte har register över djurhälsopersonalen i det egna länet, trots att alla länsstyrelser har tillgång till Jordbruksverkets register över både djursjukdata och all djurhälsopersonal. Verket kan konstatera att arbete avseende information om tillgänglighet och hur registren kan användas i kontrollverksamheten behöver fortgå under år 2013.

En positiv utveckling är att låta annan personal än bara länsveterinärer inhämta underlag för kontroller av djurhälsopersonal, till exempel i samband med djurskyddskontroller, i syfte att effektivisera kontrollerna.

Sammanfattningsvis kan det konstateras att ytterligare fler länsstyrelser börjat prioritera arbetet med kontroll av djurhälsopersonal under kontrollåret, vilket är positivt. Drygt tre fjärdedelar av länsstyrelserna gör riskbaserade urval vid val av kontrollobjekt vilket innebär att kontrollresurser läggs där riskerna för brister bedöms vara störst och det arbete som gjorts inom kontrollområdet ligger i linje med verkets allmänna råd.

SAMMANFATTNING AV LÄNSSTYRELSESNAS ÅTERRAPPORTERING

Omfattning av kontrollen

- I genomsnitt har 0,15 årsarbetskrafter per länsstyrelse arbetat med kontroll av djurhälsopersonal under året. Det av länsstyrelserna på förhand uppskattade behovet för kontrollen år 2012 var i genomsnitt 0,45 årsarbetskrafter per länsstyrelse.
- Antalet utförda kontroller har ökat trots att antalet årsarbetskrafter minskat något jämfört med 2011 vilket antyder att kontrollerna blivit effektivare.

- Ett fåtal Länsstyrelser har delvis uppnått en kontrollfrekvens i enlighet med Jordbruksverkets allmänna råd.² Totalt har cirka 14 procent av samtliga kända kontrollobjekt inom djurhälsopersonalen kontrollerats.
- Kontroll av veterinärer har prioriterats, på bekostnad av kontroll av övrig djurhälsopersonal.
- Länsstyrelsernas kännedom om antalet kontrollobjekt i det egna länet är ofta ofullständig men bättre än föregående år. Kännedom om veterinärer i det egna länet är bättre än för övriga typer av kontrollobjekt.

Använda metoder i kontrollen

- I huvudsak har två övergripande kontrollmetoder, administrativ och fysisk kontroll, använts i kontrollen. Administrativ kontroll är den vanligaste kontrollmetoden.
- Flertalet av länsstyrelserna har genomfört riskvärdering vid urval av kontrollobjekt. Antalet länsstyrelser som genomför riskvärdering vid urval av kontrollobjekt har ökat de senaste åren.

Skillnader i landet och jämförelse över tid

- Inget tyder på att geografiskt läge, storlek eller folkmängd har någon avgörande betydelse för omfattning av verksamheten eller kontrollfrekvensen i det enskilda länet.
- Sett över tid kan det konstateras att flera av de länsstyrelser som bedrev ett mer omfattande kontrollarbete år 2012 också gjorde det år 2011 och 2010. Gemensamt för flera av de länsstyrelser som redovisat hög kontrollfrekvens är att de i stor utsträckning genomför administrativa kontroller, snarare än fysiska kontroller på plats.
- Sett över tid är de vanligaste bristerna år 2012 i stort sett samma som år 2010 och 2011.

² 8 § Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2010:62) om offentlig kontroll av djurhälsopersonal.

LÄNSSTYRELSESNAS RAPPORTERING OM KONTROLL AV DJURHÄLSOPERSONAL ÅR 2012

Omfattning av länsstyrelsernas kontroll av djurhälsopersonal år 2012

Personal

Antal årsarbetskrafter som arbetat med kontroll av djurhälsopersonal motsvarade inte det uppskattade behovet

I genomsnitt har 0,15 årsarbetskrafter per länsstyrelse arbetat med kontroll av djurhälsopersonal under 2012 vilket kan jämföras med 0,17 årsarbetskrafter för 2011 och 0,15 för 2010. Det av länsstyrelserna på förhand uppskattade behovet för kontrollen år 2012 var i genomsnitt 0,45 årsarbetskrafter per länsstyrelse. På endast 4 länsstyrelser motsvarades det på förhand uppskattade behovet av det faktiska antalet årsarbetskrafter. Detta är en förbättring jämfört med 2011 då inte någon länsstyrelses faktiska behov motsvarades av det på förhand uppskattade behovet.

Samtliga kontroller har utförts av länsveterinärer.

Prioritering av kontrollobjekt

Kontroll av veterinärer har prioriterats, på bekostnad av kontroll av övrig djurhälsopersonal

Redovisningen från länsstyrelserna visar att kontroll av djurhälsopersonal år 2012, liksom tidigare år, inriktats på kontroll av veterinärer, och att framför allt veterinärer som förskriver läkemedel för villkorad läkemedelsanvändning och till livsmedelsproducerande djur varit prioriterade kontrollobjekt med 183 respektive 137 kontroller. Av övrig djurhälsopersonal kontrollerades 2011 endast en legitimerad djursjukskötare. Under 2012 kontrollerades 12 djursjukskötare, 12 godkända hovslagare och 2 godkända legitimerade sjuksköterskor.

Länsstyrelsernas prioritering av kontrollen av djurhälsopersonal får ses mot bakgrund av de allmänna råd om riskvärdering och prioritering av kontrollobjekt som Jordbruksverket lämnar till 8 § Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd om offentlig kontroll av djurhälsopersonal (SJVFS 2010:62). De råd som lämnas är att veterinärer som förskriver villkorad läkemedelsanvändning ska prioriteras högst, följt av veterinärer som förskriver läkemedel till livsmedelsproducerande djur, medan övriga kategorier av djurhälsopersonal har en lägre prioriteringsgrad.

Kännedom om kontrollobjekten

Ofullständig kännedom om kontrollobjekten

Länsstyrelsernas kännedom om antalet kontrollobjekt i det egna länet är ofta ofullständig men är bättre än föregående år. Kännedom om veterinärer i det egna länet är bättre än för övriga typer av kontrollobjekt inom djurhälsopersonalen.

Till exempel uppgav en länsstyrelse år 2011 att de inte känner till antalet veterinärer som förskriver läkemedel för villkorad läkemedelsanvändning verksamma i det egna länet. För kontrollåret 2012 har samtliga länsstyrelser, för första gången, rapporterat uppgifterna. År 2011 var antalet legitimerade djursjukskötare, godkända legitimerade sjuksköterskor och godkända legitimerade sjukgymnaster i det egna länet är okänt för fem länsstyrelser vilket kan jämföras med i genomsnitt två länsstyrelser för 2012. Således har kännedomen om kontrollobjekten ökat men är ännu inte fullständig på alla länsstyrelser.

Kontrollfrekvens

Ett fåtal länsstyrelser har uppnått en kontrollfrekvens i enlighet med Jordbruksverkets allmänna råd

Till 8 § SJVFS 2010:62 lämnar Jordbruksverket allmänna råd om kontrollintervall. De råd som lämnas är att kontroll av veterinärer som förskriver läkemedel för villkorad läkemedelsanvändning bör ske varje år, att kontrollintervallet inte bör överstiga tre år för veterinärer som förskriver läkemedel till livsmedelsproducerande djur samt att kontrollintervallet inte bör överstiga fem år för veterinärer som förskriver läkemedel till övriga djur. Inga råd om kontrollintervall för övrig djurhälsopersonal lämnas.

Åtta länsstyrelser, jämfört med fem för 2011, har kontrollerat samtliga veterinärer som förskriver läkemedel för villkorad läkemedelsanvändning under året, vilket motsvarar Jordbruksverkets allmänna råd om en årlig kontrollfrekvens på 100 procent. De åtta länsstyrelser som rapporterat en 100-procentig kontrollfrekvens är spridda över hela landet och bland dessa återfinns såväl stora, medelstora och små länsstyrelser, både geografiskt (yta) och demografiskt.

Två länsstyrelser, jämfört med fyra för 2011, har inte kontrollerat någon av de veterinärer som förskrivit läkemedel för villkorad läkemedelsanvändning under året.

Fem länsstyrelser, jämfört med sex för 2011, har kontrollerat minst 33 procent av de veterinärer som förskriver läkemedel till livsmedelsproducerande djur i det egna länet, vilket motsvarar Jordbruksverkets allmänna råd om kontroll av samtliga objekt i kategorin minst vart tredje år, förutsatt att samma kontrollfrekvens bibehålls under de kommande två åren.

Tre länsstyrelser har kontrollerat upp till 20 procent av övriga veterinärer verksamma inom djurens hälso- och sjukvård, vilket motsvarar Jordbruksverkets allmänna råd om kontroll av samtliga objekt i kategorin minst vart femte år. Antalet länsstyrelser som uppger att det utförts någon kontroll av övriga veterinärer verksamma inom djurens hälso- och sjukvård ökar. Under 2012 har 11 länsstyrelser, jämfört med sex 2011, bedrivit kontroll av övriga veterinärer. Verket kan konstatera att kontrollerna av djurhälsopersonal ökar men om

samtliga länsstyrelser ska uppnå en kontrollfrekvens motsvarande Jordbruksverkets allmänna råd behöver kontrollområdet prioriteras ytterligare.

Geografiskt läge och storlek inte avgörande för kontrollverksamheten

Liksom för föregående år går det inte att se några tydliga tendenser till att kontrollverksamheten skulle vara mer välfungerande i någon särskild del av landet eller att ett läns storlek, varken geografiskt eller demografiskt, har någon avgörande betydelse för kontrollfrekvensen i länet.

Bland de länsstyrelser som bedriver ett mer omfattande kontrollarbete med hög kontrollfrekvens återfinns stora, medelstora och små länsstyrelser. De är dessutom spridda över i princip hela landet. Sett över tid kan det dock konstateras att flera av de länsstyrelser som bedrev ett mer omfattande kontrollarbete år 2011 också gjorde det år 2012.

Antal kontroller fördelat på typ av objekt

I tabellen nedan redovisas antalet kontrollobjekt som länsstyrelserna har rapporterat att de har kännedom om samt antalet kontrollerade objekt för åren 2010-2012. Efter tabellen följer en kort kommentar om respektive kontrollområde.

	2012		2011		2010	
	Antal	Antal kontrollerade	Antal	Antal Kontrollerade	Antal	Antal kontrollerade
Veterinär som beviljar villkorad läkemedelsanvändning	323	183	237	156	229	105
Veterinär som förskriver läkemedel till livsmedelsproducerande djur	658	137	587	119	671	85
Övriga veterinärer yrkesverksamma inom djurens hälso- och sjukvård	995	44	914	20	1156	36
Personer med särskilt tillstånd att utöva veterinäryrket	41	0	38	8	25	0
<i>Summa veterinärer</i>	<i>2017</i>	<i>364</i>	<i>1776</i>	<i>303</i>	<i>2081</i>	<i>226</i>
Legitimerade djursjukskötare	659	12	436	10	253	1
Godkänd hovslagare	122	12	103	8	69	0
Godkänd legitimerad sjuksköterska	40	2	27	1	8	0
Godkänd legitimerad sjukgymnast	35	0	25	0	12	0
Godkänd legitimerad tandläkare	13	0	12	0	3	0
<i>Summa övrig djurhälsopersonal</i>	<i>869</i>	<i>26</i>	<i>603</i>	<i>19</i>	<i>345</i>	<i>1</i>
<i>Summa djurhälsopersonal</i>	<i>2886</i>	<i>390</i>	<i>2379</i>	<i>322</i>	<i>2426</i>	<i>227</i>

Totalt

Länsstyrelserna har rapporterat in totalt 2886 kontrollobjekt inom djurhälsopersonalen.³ Länsstyrelsernas kännedom om kontrollobjekten i det egna länet är som konstaterats ovan ofullständig och kompletta register över kontrollobjekten i länet saknas ofta.

Av de 2886 kända kontrollobjekten har 390 stycken, 14 procent, kontrollerats under året. Antalet utförda kontroller har alltså ökat. Andelen kontrollerade objekt var densamma som för 2011 (14 procent) men har ökat jämfört med 2010 (9 procent).

Veterinärer som förskriver läkemedel för villkorad läkemedelsanvändning

Jordbruksverkets allmänna råd om intervall för kontroll av veterinärer som förskriver läkemedel för villkorad läkemedelsanvändning är att kontroll bör ske varje år, dvs. med en årlig kontrollfrekvens på 100 procent.

Samtliga länsstyrelser har, för första gången sedan åiterrapporteringen initierades, rapporterat in uppgifter för kontrollområdet. Antal kontrollobjekt i respektive län varierar mellan 4-40 stycken. Åtta länsstyrelser, jämfört med sex stycken 2011, har en kontrollfrekvens på 100 procent och en länsstyrelse har en kontrollfrekvens under 20 procent. Därtill rapporterar två länsstyrelser att de inte kontrollerat något objekt i kategorin. Det är en förbättring jämfört med 2011 då 4 länsstyrelser inte kontrollerade några objekt i kategorin.

Veterinärer som förskriver läkemedel till livsmedelsproducerande djur

Jordbruksverkets allmänna råd om intervall för kontroll av veterinärer som förskriver läkemedel till livsmedelsproducerande djur är att kontrollintervallet inte bör överstiga vart tredje år, dvs. med en genomsnittlig årlig kontrollfrekvens på 33 procent.

19 länsstyrelser har rapporterat in uppgifter för kontrollområdet vilket är samma antal som för 2011. Antal kontrollobjekt i respektive län varierar mellan 14-115 stycken. Åtta länsstyrelser har en kontrollfrekvens på över 20 procent, varav fem över 33 procent. Två länsstyrelser har en kontrollfrekvens på under 10 procent och ytterligare fem länsstyrelser kontrollerade inte något objekt alls i kategorin. År 2011 hade fyra länsstyrelser en kontrollfrekvens på under 10 procent, och ytterligare hade sex inte kontrollerat något objekt i kategorin.

³ I Jordbruksverkets register över djurhälsopersonalen vid kontrollårets början och slut finns; 4654-5120 personer registrerade, varav 3899-4068 leg. vet., 555-798 djursjukskötare, 12-13 gk. leg. tandläkare, 43-53 gk. leg. sjuksköterska, 33-46 gk. leg. sjukgymnast och 112-142 gk. hovslagare.

Övriga veterinärer som är verksamma inom djurens hälso- och sjukvård

Jordbruksverkets allmänna råd om intervall för kontroll av veterinärer som förskriver läkemedel till övriga djur är att kontrollintervallet inte bör överstiga vart femte år, dvs. med en genomsnittlig årlig kontrollfrekvens på 20 procent.

19 länsstyrelser har rapporterat in uppgifter för kontrollområdet vilket är samma antal som för 2011. Antal rapporterade kontrollobjekt i respektive län varierar mellan 6-300 stycken. I genomsnitt har 4 procent av objekten kontrollerats under 2012 vilket kan jämföras med 2 procent under 2011. Tre länsstyrelser har kontrollerat åtminstone 20 procent av objekten. 2012 har tio länsstyrelser inte kontrollerat något objekt i kategorin vilket kan jämföras med 15 länsstyrelser 2011.

Person med särskilt tillstånd att utöva veterinäryrket

19 länsstyrelser har rapporterat in uppgifter för kontrollområdet vilket kan jämföras med 18 för kontrollåret 2011. Antal rapporterade kontrollobjekt i länen varierar mellan 1-13 stycken fördelat på 8 län.

Inga objekt i kategorin har kontrollerats under året vilket kan jämföras med 21 procent under 2011.

Legitimerad djursjukskötare

18 länsstyrelser har rapporterat in uppgifter för kontrollområdet vilket kan jämföras med 11 för kontrollåret 2011. Antal rapporterade kontrollobjekt i länen varierar mellan 4-182 stycken fördelat på 17 län. I genomsnitt har 2 procent av objekten kontrollerats under 2012 vilket är samma andel som under 2011. 2012 har 14 länsstyrelser inte kontrollerat något objekt i kategorin vilket kan jämföras med 18 länsstyrelser 2011.

Godkända hovslagare

19 länsstyrelser har rapporterat in uppgifter för kontrollområdet vilket kan jämföras med 17 för kontrollåret 2011. Antal kontrollobjekt varierar mellan 1-29 stycken fördelat på 17 län. I genomsnitt har 10 procent av objekten kontrollerats jämfört med 8 procent för 2011. Dock härstammar samtliga kontroller från ett enda län. Året 2011 utförde tre länsstyrelser kontroller av godkända hovslagare.

Godkänd legitimerad sjuksköterska

20 länsstyrelser har rapporterat in uppgifter för kontrollområdet vilket kan jämföras med 15 länsstyrelser för kontrollåret 2011. Antal kontrollobjekt i respektive län varierar mellan 1-9 stycken fördelade på 12 län. I genomsnitt har 5 procent av objekten kontrollerats jämfört med 4 procent för 2011. Under både 2012 och 2011 har endast en länsstyrelse kontrollerat denna kategori.

Godkänd legitimerad sjukgymnast

20 länsstyrelser har rapporterat in uppgifter för kontrollområdet vilket kan jämföras med 15 länsstyrelser för kontrollåret 2011. Antal kontrollobjekt varierar mellan 1-9 stycken fördelade på 9 län.

Varken under 2012 eller 2011 har kontroller genomförts i något län.

Godkänd legitimerad tandläkare

19 länsstyrelser har rapporterat in uppgifter för kontrollområdet vilket kan jämföras med 15 för kontrollåret 2011. Antal kontrollobjekt varierar mellan 1-4 stycken fördelade på sex län. Varken under 2012 eller 2011 har någon kontroll genomförts.

Anmälningsärenden

Under år 2012 har 25 anmälningar från allmänheten rörande djurhälsopersonal rapporterats, fördelat på 11 länsstyrelser. 12 av anmälningarna, 48 procent, ledde till kontroll. Motsvarande siffror för 2011 var totalt 40 anmälningar varav 36 stycken, 90 procent, ledde till kontroll. En länsstyrelse har istället för kontroll överfört ärendet till Ansvarsnämnden för djurens hälso- och sjukvård.

Vid fyra tillfällen har anmälningar som kommit in genom allmänheten, avsett en verksamhet snarare än en specifik person inom djurhälsopersonalen.

Resultat av genomförda kontroller

Konstaterade brister

De brister som konstaterats vid kontroll av djurhälsopersonal under 2012 har framför allt varit i samband med veterinärers förskrivning av läkemedel. Detta gäller alla tre typer av kontrollobjekt veterinär som förskriver villkorad läkemedelsanvändning, veterinär som förskriver läkemedel till livsmedelsproducerande djur samt övriga veterinärer verksamma inom djurens hälso- och sjukvård.

Hantering av konstaterade brister vid kontroll av djurhälsopersonal

Inte sällan är den åtgärd som länsstyrelserna i första hand vidtar vid konstaterade brister information (muntlig och/eller skriftlig), påminnelser och diskussion med berörd djurhälsopersonal, vilket ofta upplevs som tillräckligt.

29 avvikelser vid kontroll av djurhälsopersonal (i sex län) under året ledde till förnyad kontroll. Samtliga kontrollobjekt var veterinärer, varav 19 stycken förskriver läkemedel för villkorad läkemedelsanvändning.

En avvikelse vid kontroll ledde till föreläggande och en till föreläggande med vite. I det första fallet rörde det sig om veterinär som tillhandahåller läkemedel och i det andra veterinär som beviljar villkorad läkemedelsanvändning.

Åtta avvikelser vid kontroll ledde till anmälan till ansvarsnämnden. Av dessa åtta rörde alla veterinärer och ett av dessa omfattade även en djursjukskötare. Ingen avvikelse vid kontroll ledde till åtalsanmälan.

Använda metoder i kontrollen av djurhälsopersonal år 2012

Riskvärdering vid urval av kontrollobjekt

Tre fjärdedelar av länsstyrelserna genomför riskvärdering vid urval

17 länsstyrelser, jämfört med 16 för 2011, har uppgett att de genomfört riskvärdering vid urval av kontrollobjekt. 13 av dessa länsstyrelser anger uttryckligen att de använder sig av Jordbruksverkets vägledningar och anvisningar angående riskbedömning. Samtliga av de länsstyrelser som har en riskvärdering har uppgett att villkorad läkemedelsanvändning klassats som högrisk. Därefter har länsstyrelserna uppgett att veterinär som arbetar med livsmedelsproducerande djur är en riskgrupp.

Andra variabler i riskbedömningarna är bland annat erfarenhet från tidigare kontroller, tidigare anmälningar och anmärkningar, påföljd i ansvarsnämnden.

Övrig djurhälsopersonal (utöver veterinärer) ingår i regel inte i riskbedömningen.

Sex länsstyrelser anger att de använt sig av Vet@Bas och DAWA djursjukdata vid riskvärderingen.

Metoder för operativ kontroll

I huvudsak två övergripande kontrollmetoder

För kontroll av djurhälsopersonal har i huvudsak två övergripande kontrollmetoder, administrativ och fysisk kontroll, tillämpats under året. Detta är de kontrollmetoder som var förhärskande även 2011 och 2010.

Vid administrativ kontroll görs en granskning av den information som redan finns på kontrollmyndigheten och/eller genom information/dokumentation som myndigheten begär in för kontrollen.

Vid fysisk kontroll görs en granskning av ett kontrollobjekt på plats. Fysisk kontroll kan också innebära kontroll av olika typer av dokumentation. Kontrollmyndigheten kan komplettera kontrollen med granskning av ytterligare dokumentation som myndigheten begär in.

Utöver fysisk och administrativ kontroll har några länsstyrelser dessutom genomfört vad som anses vara kontrollverksamhet genom uppföljning/kontroll av anmälningsärenden via telefon, e-post eller brev.

Sex länsstyrelser anger att de använt sig av Vet@Bas och DAWA djursjukdata vid riskvärderingen vilket kan jämföras med endast en länsstyrelse 2011.

År 2012, liksom 2011, har administrativ kontroll tillämpats mer frekvent än fysisk kontroll.

Åtgärder, utöver kontroll, vidtagna för att förbättra regelefterlevnad och kontroll

Informationsinsatser riktade till djurhälsopersonalen, företrädesvis veterinärer

10 länsstyrelser har under året bedrivit utbildnings/informationsinsatser riktade till djurhälsopersonal. Detta har bland annat skett genom nyhetsbrev och genom olika samverkansmöten.

Flertalet länsstyrelser har informerat muntligen i samband med kontrollbesök. Även skriftliga kontrollrapporter med förbättringsförslag har använts för att öka regelefterlevnaden.

Jämförelse över tid

Omfattning

Antalet kontroller har ökat men inte andelen kontrollerade objekt

Det kan konstateras att totalt cirka 14 procent av samtliga kända kontrollobjekt inom djurhälsopersonalen kontrollerats genom totalt 390 kontroller under året. Även under år 2011 kontrollerades 14 procent av samtliga objekt genom 322 kontroller och under år 2010 kontrollerades 9 procent genom 227 kontroller.

Trots att det genomsnittliga antalet årsarbetskrafter som jobbat med kontroll av djurhälsopersonal minskat från 0,17 2011 till 0,15 för 2012 har alltså antalet utförda kontroller ökat.

Bättre kunskap om kontrollobjekten i länen

För första gången har alla länsstyrelser rapporterat uppgifter vad gällande veterinärer som förskriver läkemedel för villkorad läkemedelsanvändning. Ytterligare tecken på bättre kunskap om kontrollobjekten är att år 2011 var antalet legitimerade djursjukskötare, godkända legitimerade sjuksköterskor och godkända legitimerade sjukgymnaster i det egna länet okänt för fem länsstyrelser vilket kan jämföras med i genomsnitt två länsstyrelser för 2012.

Ett fåtal lever upp till allmänna råd om kontrollfrekvens

Jordbruksverkets riktlinjer från 2010 om kontroll av veterinärer som förskriver läkemedel för villkorad läkemedelsanvändning anger att kontroll bör ske varje

år. Åtta länsstyrelser uppfyller riktlinjerna, jämfört med sex stycken 2011 och 2010, genom att ha en kontrollfrekvens på 100 procent.

Fem länsstyrelser utförde under året kontroller av veterinärer som förskriver läkemedel till livsmedelsproducerande djur motsvarande verkets riktlinjer om ett treårigt kontrollintervall.

Metoder

Från fysisk till administrativ kontroll

År 2012 har administrativ kontroll tillämpats vid fler tillfällen än fysisk kontroll medan förhållandet var det omvända år 2011.

Brister

Konstaterade brister likartade över tid

Sett över tid är de vanligaste bristerna kopplade till veterinär förskrivning av läkemedel till livsmedelsproducerande djur och villkorad läkemedelsanvändning.

JORDBRUKSVERKETS ANALYS OCH FORTSATTA ARBETE INOM KONTROLLOMRÅDET

Länsstyrelsernas kontroll av djurhälsopersonal når i dagsläget inte upp till de rekommendationer som ges i Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2010:62) om offentlig kontroll av djurhälsopersonal. Samtidigt kan man se att länsstyrelserna fokuserar på veterinärer som beviljar villkorad läkemedelsanvändning och veterinärer som förskriver läkemedel till livsmedelsproducerande djur vilket är positivt.

För att förtydliga hela kontrollområdet kommer Jordbruksverket att fortsätta arbeta med utbildning av länsstyrelserna. Detta sker parallellt med informationsinsatser till djurhälsopersonalen. Jordbruksverket har vid flera tillfällen, bland annat i samband med de årliga kontroll- och länsveterinärdagarna utbildat och informerat länsstyrelserna om de system som Jordbruksverket tillhandahåller, t.ex. DAWA djursjukdata och Vet@bas. Detta har haft positiv effekt då 18 länsstyrelser nu sökt behörighet från Jordbruksverket för att kunna gå in i dessa system och där sex länsstyrelser rapporterat att de aktivt använder systemen för sin riskvärdering. Utbildningsmaterial för Vet@bas och DAWA djursjukdata finns också tillgängligt på Jordbruksverkets hemsida.

Ett fortsatt förbättringsområde är att öka systemens tillgänglighet och länsstyrelsernas kunskap om hur de kan använda t.ex. DAWA djursjukdata och Vet@bas. DAWA djursjukdata är en nödvändig och viktig informationskälla i länsstyrelsernas riskklassificering. Länsstyrelsernas tillsyn över veterinär verksamhet och över läkemedel på gård ska vara riskbaserade. Länsstyrelserna kan via DAWA få uppgifter om läkemedelsförbrukning på gårdsnivå,

regionstatistik, förskrivningsmönster för enskilda veterinärer och även en överblick över behandlingsstrategier. De uppgifter som DAWA tillhandahåller är ett utmärkt instrument för övervakningen av t.ex. antibiotika användningen. Att ha en riskbaserad kontrollverksamhet är högst relevant med bl.a. tanke på resistensproblematiken. Fortsatt utbildning av länsstyrelserna kommer att ske inom dessa områden.

Via Vet@bas har länsstyrelserna i realtid uppgifter om vilken djurhälsopersonal som är skrivna i respektive län. Denna information är av yttersta vikt när man lägger upp kontrollplanen och antal kontrollbesök. Flera länsstyrelser har under året som gått också använt informationen på detta sätt. Den löpande tillsynen över veterinärer och den servicefunktion som Jordbruksverket har gentemot de regionala tillsynsmyndigheterna gör att en fortsatt utveckling av DAWA djursjukdata är nödvändig, inte minst gällande inrapportering, statistik och uppföljning av förskrivning av antibiotika, men också som ett instrument att säkerställa ett gott djurhälsotillstånd och förebygga spridning av och bekämpa smittor hos djur i människans vård. Som ett led i detta arbete har Jordbruksverket fått i uppdrag av regeringen att under 2013 förenkla inrapporteringen till DAWA djursjukdata vilket kommer att leda till ett ytterligare förbättrat underlag för en riskbaserad kontrollverksamhet.

Redan tidigare har det konstaterats att det närliggande kontrollområdet ”kontroll av läkemedel på gård”, där länsstyrelserna kontrollerar att djurhållaren uppfyller regelverket kring användning och hantering av läkemedel, också utgör ett viktigt underlag för länsstyrelsernas kontroll av djurhälsopersonal. Även de checklistor och kontrollvägledning, som Jordbruksverket tagit fram för länsstyrelsernas kontroll av läkemedel på gård, är viktiga underlag för den riskbaserade kontrollen som utförs. Arbetet har haft viss effekt då sju länsstyrelser uppger att man under året samordnat kontrollen av just djurhälsopersonal och läkemedel på gård.

Efter en analys av de tre föregående årens kontrollresultat kan Jordbruksverket konstatera vissa återkommande brister. Jordbruksverket kommer därför under året att initiera ett projekt i syfte att tydliggöra vikten av och höja medvetandet för bland annat korrekt journalföring och intygsskrivning.

Jordbruksverket konstaterar att under de senaste tre åren har länsstyrelsernas uppskattade behov av årsarbetskraft varit större än de resurser som faktiskt lagts inom kontrollområdet. Verket ser därför ett behov av att kontrollen effektiviseras ytterligare. En kontrollmetodik som några länsstyrelser uppger att de arbetar med är att låta annan personal än länsveterinärerna inhämta underlag vid andra kontrollbesök i syfte att effektivisera kontrollerna. Detta gäller till exempel samordnade kontroller med djurskyddskontroller, läkemedel på gård etc., något som verket ställer sig positivt till och vill uppmuntra ytterligare.